

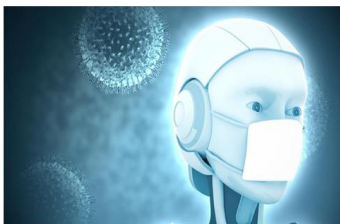
**EUROPEAN
YEAR OF
SKILLS**

NDRYSHIMI I NEVOJAVE PËR AFTËSI

GJETJET E PARA PËR
SHQIPËRINË

Mircea Badescu (ETF)
5 tetor 2023

ESJ European
skills & jobs
survey

PËRMBLEDHJE E PREZANTIMIT

- **ESJS me pak fjalë. Çfarë përfitojnë vendet partnere të ETF-së nga kjo anketë?**
- **Transformimi post-pandemik (dixhital) në vendin e punës**
- **Boshllëqet e aftësive dhe potenciali për të mësuar**
- **Kalimi në dixhital: frikë apo fakt?**
- **Disa sugjerime për reflektim në të ardhmen**

...në shifra

1

35 VENDE TË ANKETUARA DERI NË VITIN

2023

Janë anketuar rreth **50,000** *punonjës të moshës 25-64 vjeç*

(kampioni 1000 - 3000/shtet)

Kërkesat punë-aftësi (qasja e bazuar te kërkesa për aftësi), mospërputhja e aftësive (vertikale, boshllëqe, horizontale), dixhitalizimi, të mësuarit në vendin e punës në një instrument statistikor shumë dinamik

relevant (Afhenda e Aftësive e BE-së, Strategjia Dixhitale e BE-së, Zona Evropiane e Arsimit)

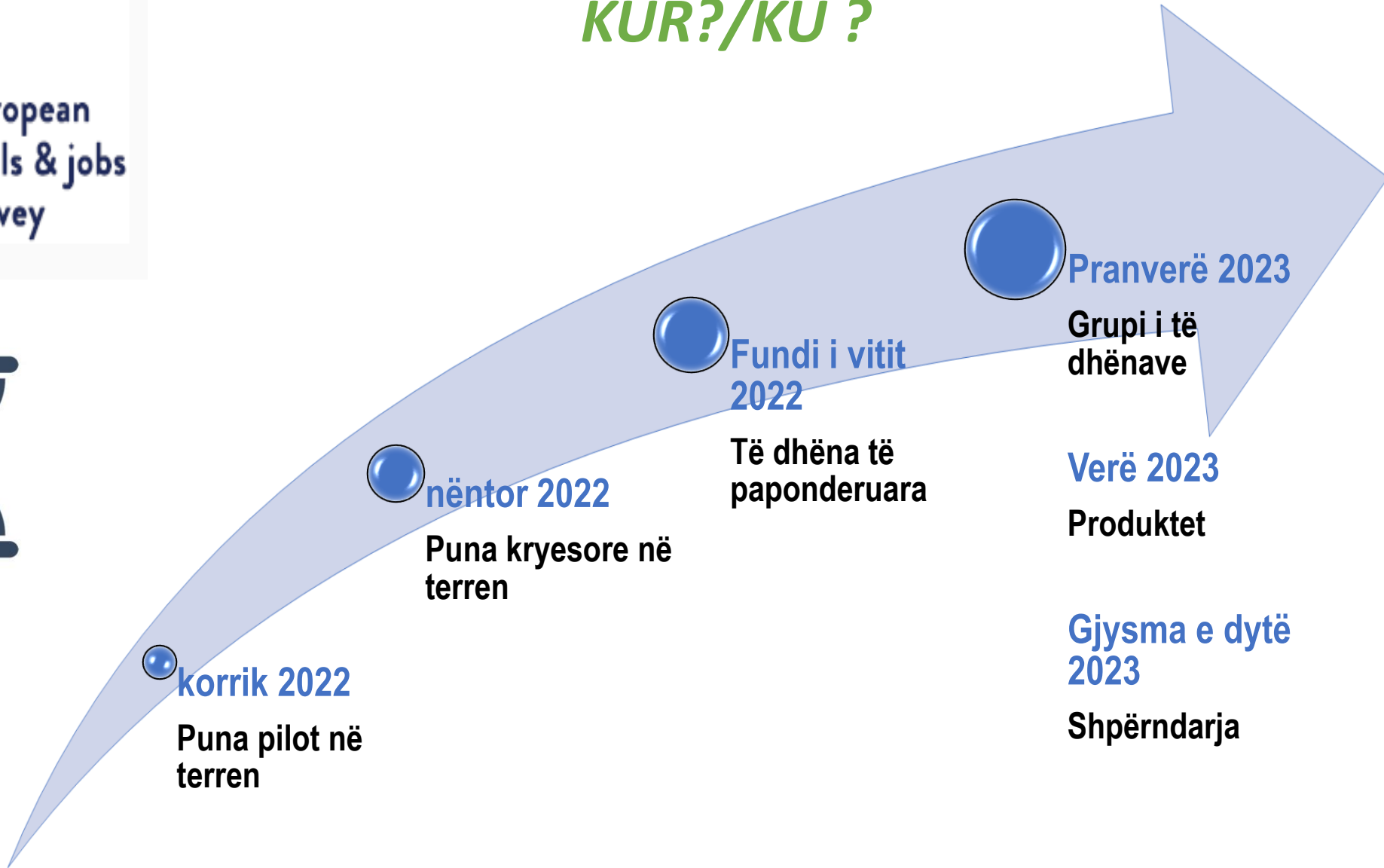
Zhvilluar në **dy raunde** (6 vende 2022/23 dhe 3 vende* 2024/25)

**Subjekt diskutimi dhe konfirmimi nga Dokumenti i Vetëm i Programimit të ETF-së (SPD)*

KUR?/KU ?

SHQIPËRI

BOSNJE-
HERCEGOVINË

IZRAEL

KOSOVË*

MAQEDONIA
E VERIUT

SERBI

ÇFARË DUAM TË SHOHI? *Vendet Partnerë të ETF-së përkundrejt BE-së*

**Punëtorë me
kualifikime më të
larta se sa
nevojiten**

Punë që kërkojnë
aftësi manuale...

... ose makineri
të kompjuterizuara

**Punë me nevoja
dixhitale të ulëta/të
larta...**

**Pandemia: ndikimi i
saj tek punonjësit...**

**... ose punëtorë që
programojnë kode në
vendin e punës**

**... dhe tek ata që
punojnë nga shtëpia**

KËRKESAT PËR AFTËSI PËR PUNË NË ESJS: *AFTËSITË "BASHKËKOHORE"*

Aftësi kognitive

Lexim
Shkrim
Matematikë
Zgjidhje problemesh
Kreativitet

Punë manuale

Ngritje peshash
Shkathtësi
Përsëritje /
standardizim
Përdorim të
makinerive të
kompjuterizuara

Ndërpersonale

Këshillim
Shitje
Shërbim
Prezantim
Mësimdhënie/trajnim
Aftësi bindëse/negociuese
Kujdesi
Punë në grup

Dixhitale

Email / Internet / Media
sociale
Përpunim teksti
Spreadsheets
Menaxhim të dhënash
Softuer specifik sipas
profesionit
Programim (AI)

Lexim

Në punën tuaj kryesore, a keni bërë ndonjë nga sa vijon gjatë muajit të fundit?

...lexim tekste që janë të paktën <5 faqe?

Punë manuale

...ngritje apo mbajtje ngarkesash të rënda, pa ndihmën e makinerive?

Dixhitale

A keni përdorur ndonjë pajisje kompjuterike për të kryer aktivitetet e mëposhtme për punën tuaj në muajin e fundit?

... të dërgoni emaile?...

...të shkruani apo të modifikoni tekste duke përdorur një përpunues teksti?

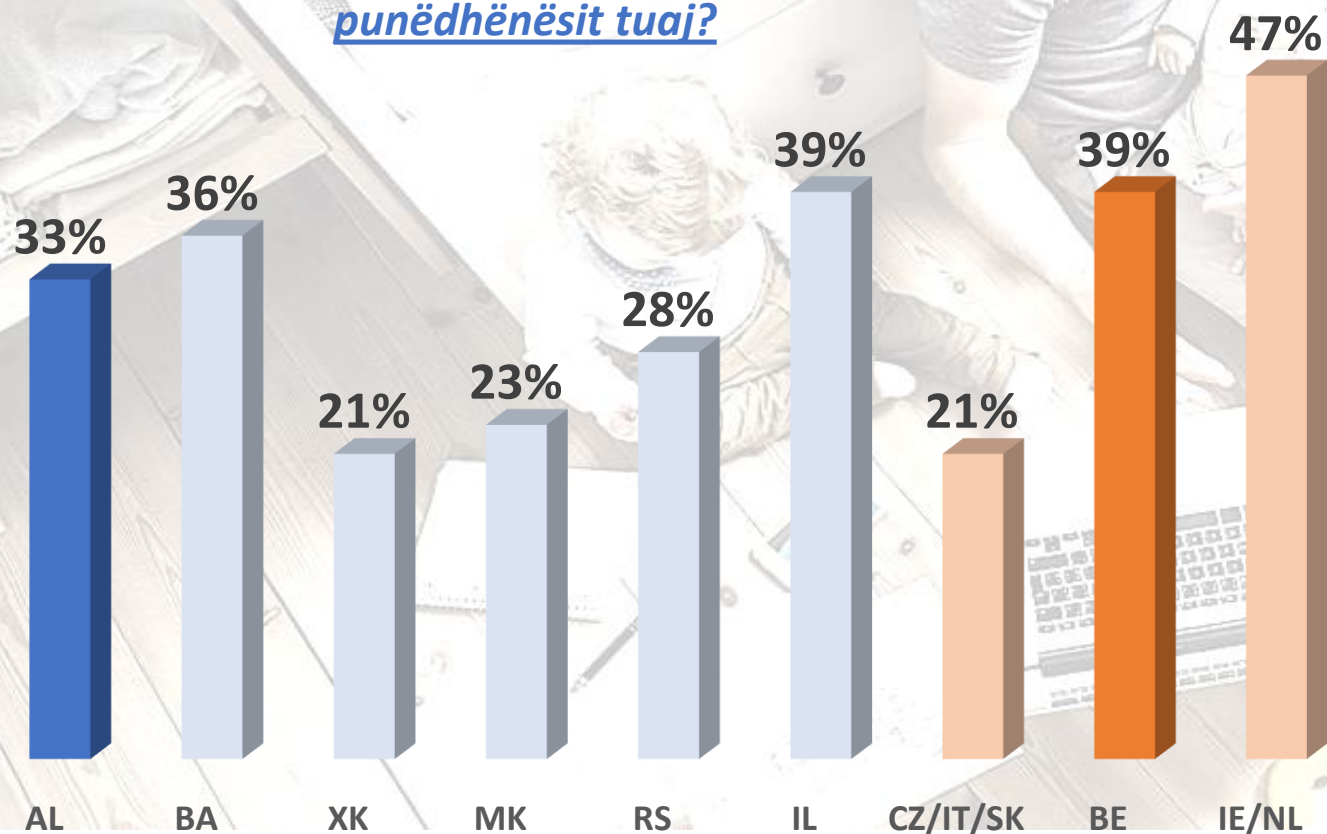
...

...të shkruani një program ose kod duke përdorur një gjuhë kompjuteri

Mënyra të reja të punuari

Cilat janë efektet post-pandemike?

Vitin e fundit, a keni bërë ndonjë punë si pjesë të punës suaj kryesore nga një vend tjetër përveç ambienteve të punëdhënësit tuaj?

Efektet kryesore të vërejtura: një rritje e punës dixhitale/në distancë, duke sjellë një transformim dixhital të vazhdueshëm, por duke nxjerrë më në pah edhe pabarazitë në tregun e punës

39% arsim i lartë

25% arsim i ulët

44% Profesione të kualifikuara

27% Profesione bazë

52% programues kompjuteri

31% Financiare/Siguracione

23% Arsim

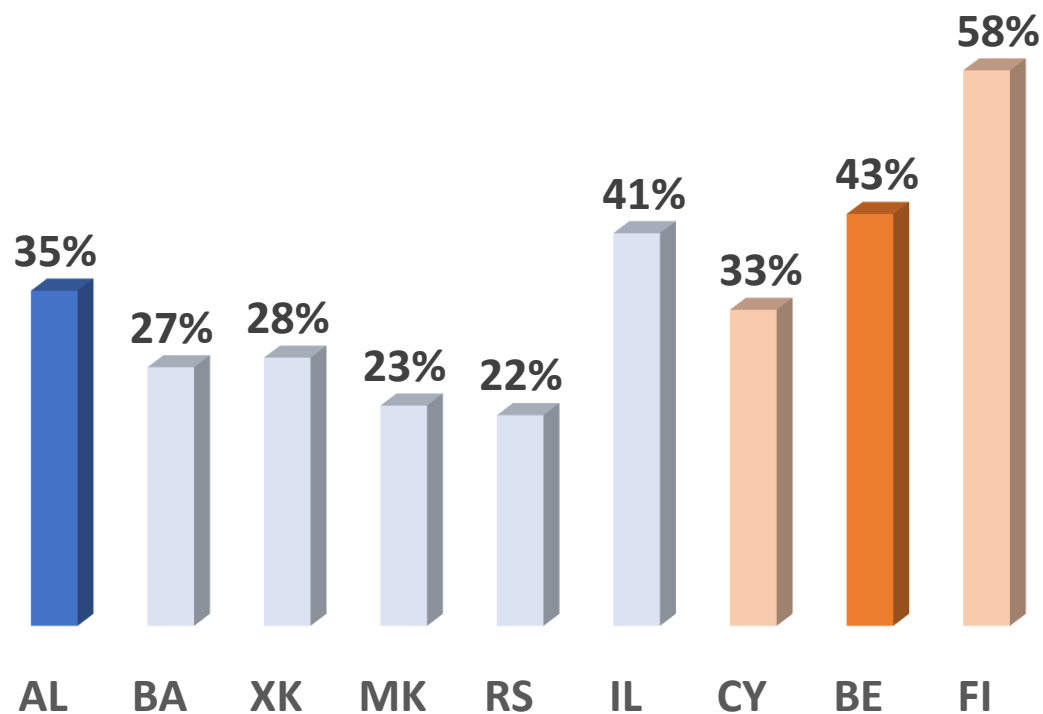
10% Hotele/Restorante

Teknologjitë e reja në punë

Çfarë ndikimi ka në punët e sotme?

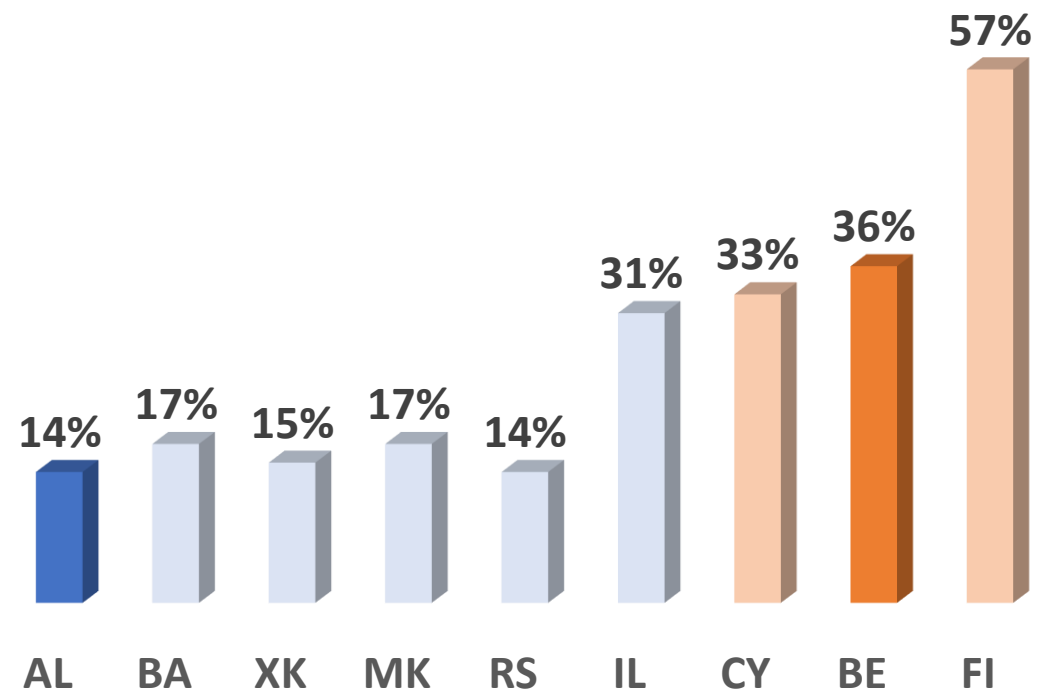
Në vitin e fundit, a janë futur teknologji të reja dixhitale* në vendin tuaj të punës?

TEKNOLOGJI TË REJA DIGJITALE TË FUTURA NË VENDIN E PUNËS

Vetëm 1/7 e punonjësve duhej të mësonin duke përdorur teknologji të reja dixhitale në punë
A ka sjellë përmirësimi dixhital një ndryshim thelbësor në punë dhe a ka të ngjarë të çojë në rikualifikime?

U DUHET TË MËSONIN GJATË PËRDORIMIT (RRITJA DIXHITALE)

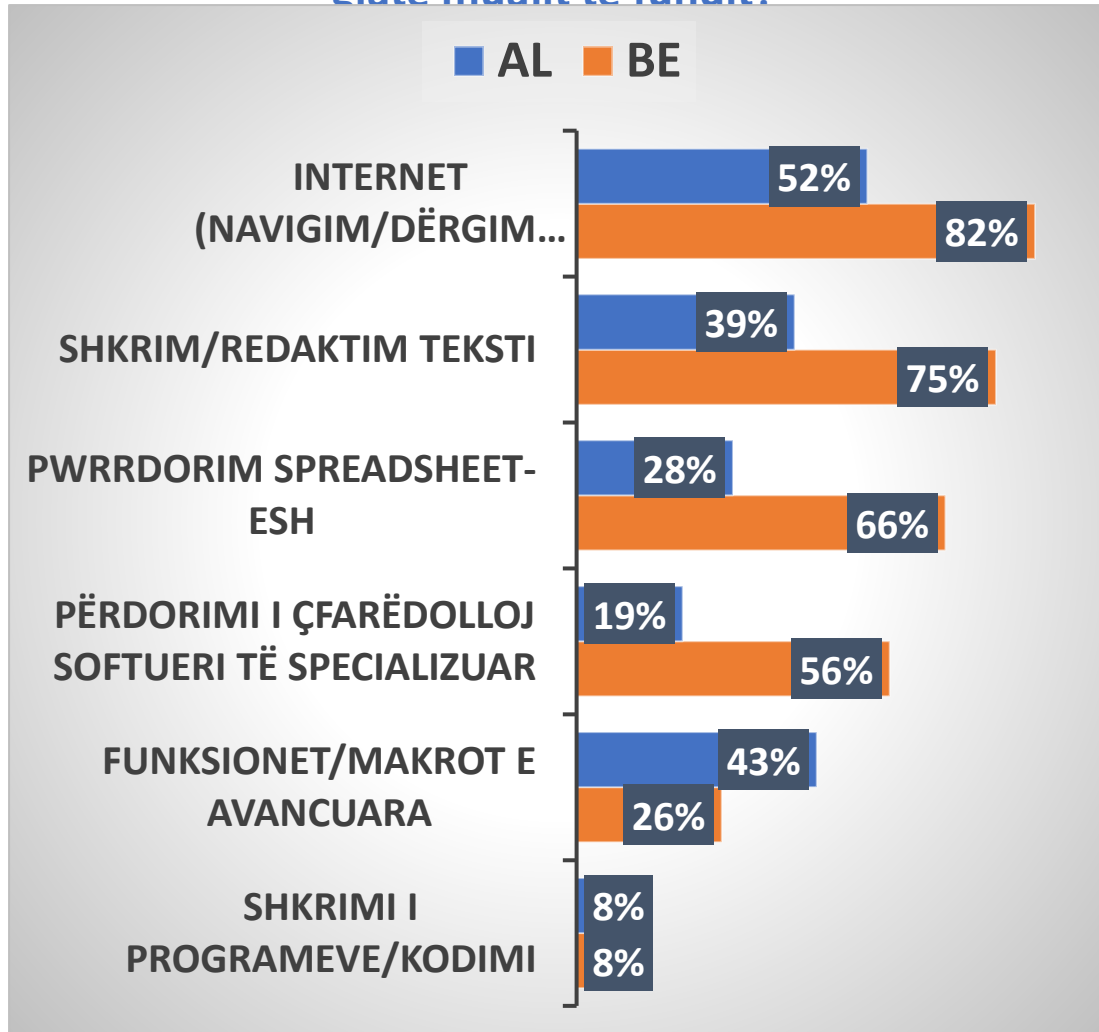

*Për shembull, sisteme/pajisje ose programe të reja kompjuterike, por jo përditësimet e vogla

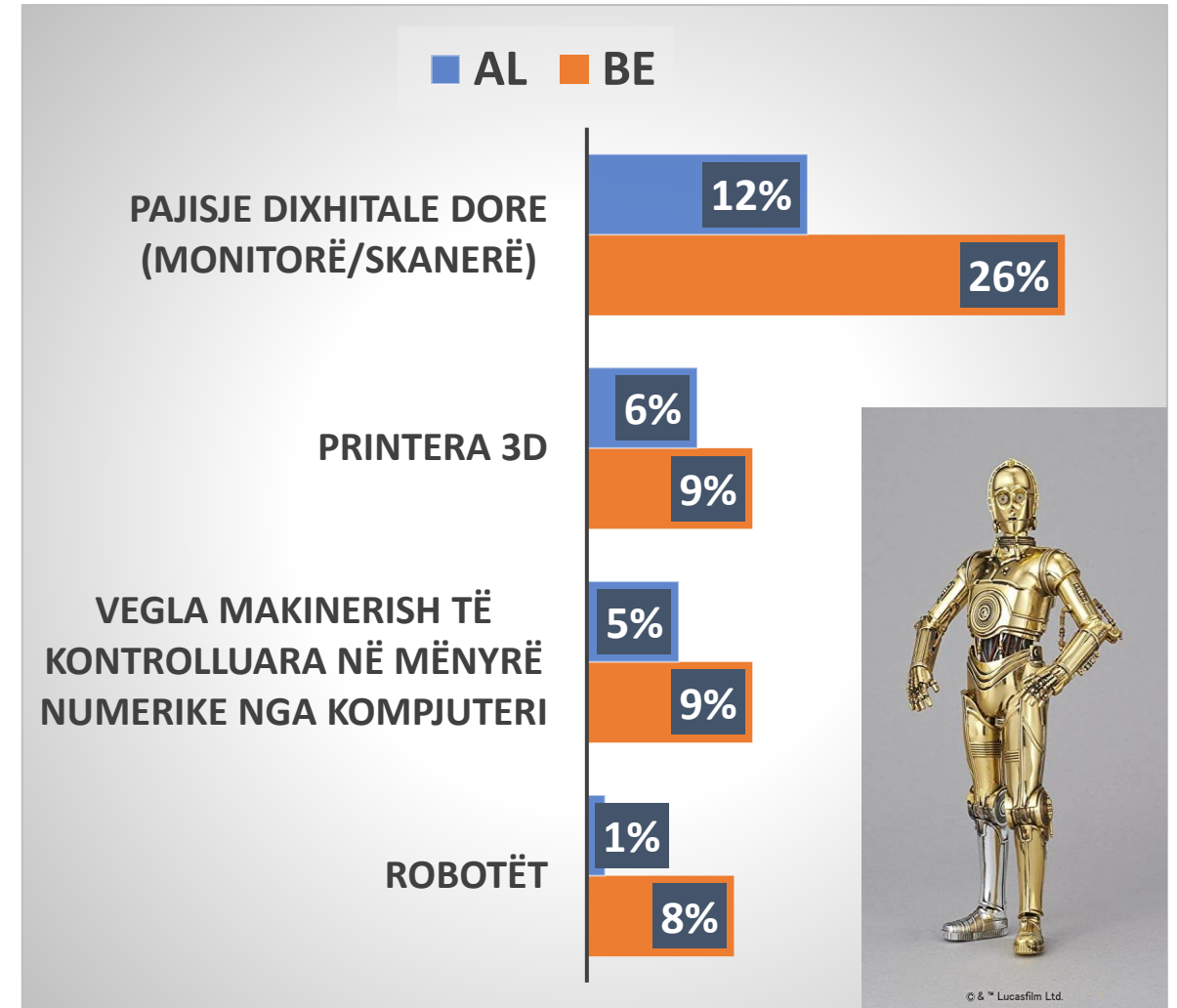
Burimi: Codafon, ETE, Anketat Europiane e Aftësisive dhe Punës (2021/2022), të dhëna të

Sa të dixhitalizuara janë punët sot në Shqipëri?

A keni përdorur pajisje kompjuterike për të kryer aktivitetet e mëposhtme si pjesë të punës suaj kryesore gjatë muait të fundit?

A keni punuar/operuar me ndonjë nga makineritë e kompjuterizuara më poshtë në muajin e fundit në punën tuaj kryesore?

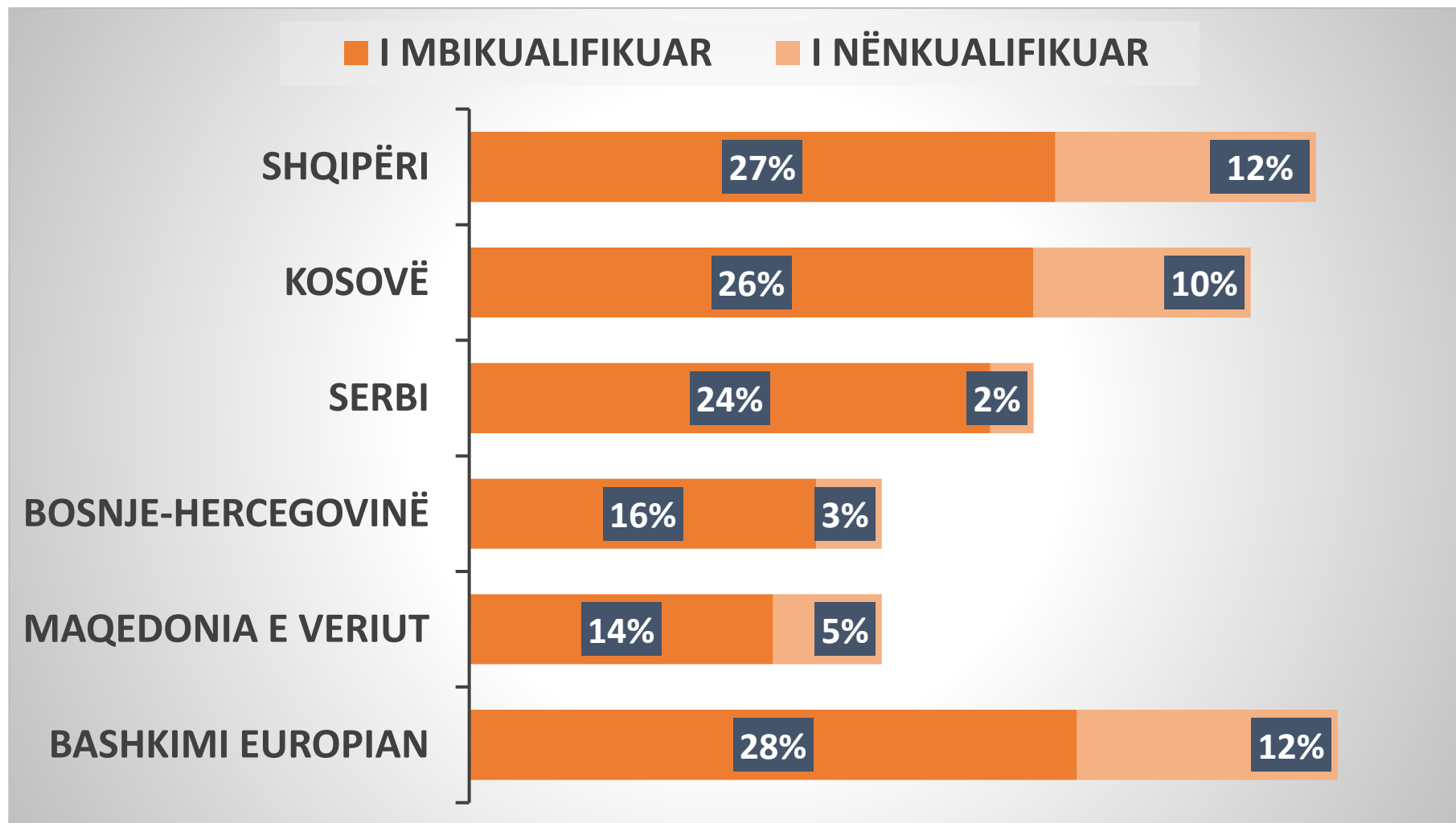

© & ™ Lucasfilm Ltd.

Cilët punonjësish duhen për punët e sotme?

Cili është niveli i arsimimit që nevojitet zakonisht për të bërë një punë si puna juaj kryesore në ditët e sotme?

27% e punonjësve shqiptarë kanë bërë punë që kërkonin nivele më të ulëta kualifikimesh formale (diploma)

Fusha e studimit për punën time (kërkesat e sotme)

49%

Ekskluzivisht fusha ime e studimit

22%

Një fushë studimi që lidhet me fushën time

4%

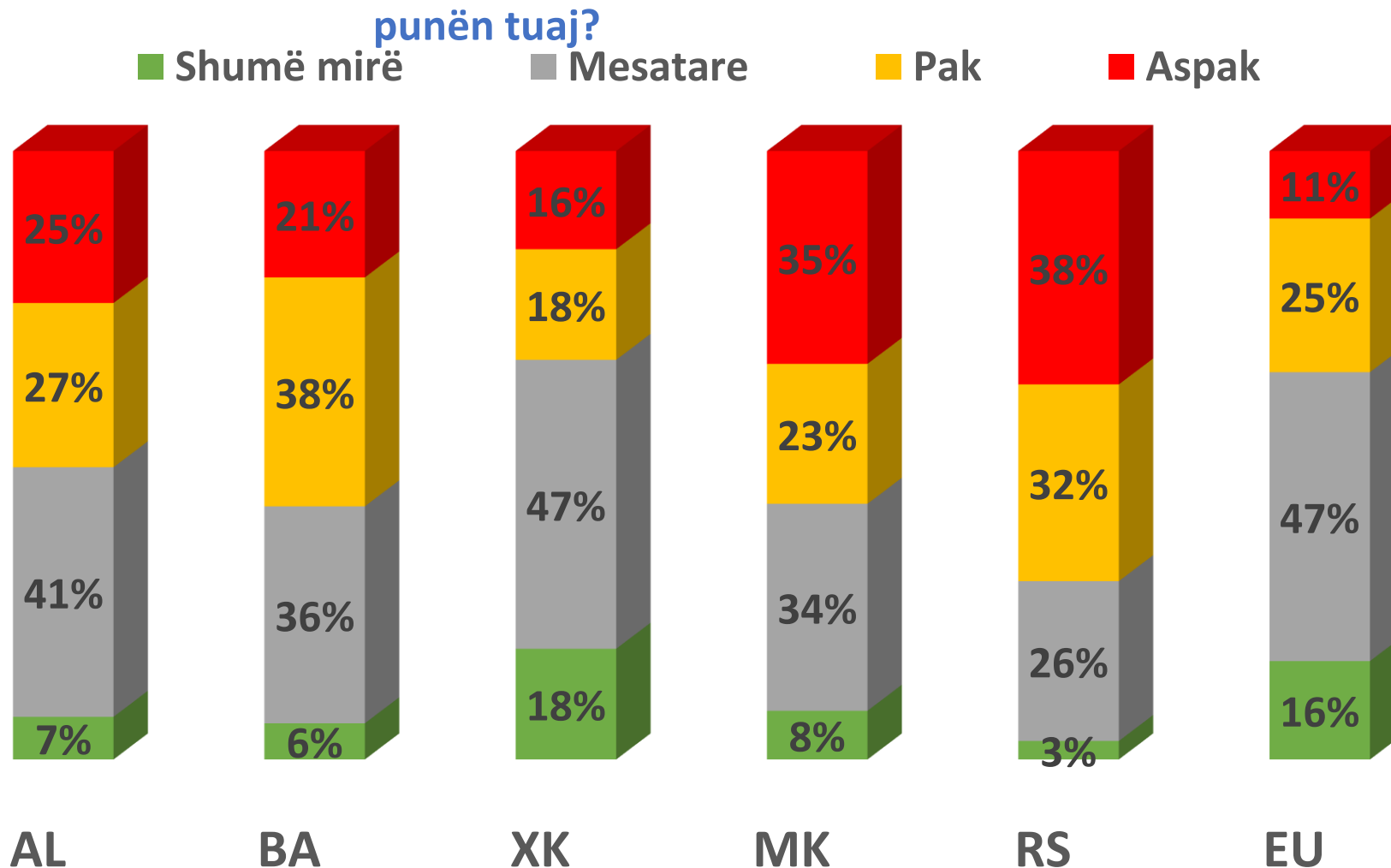
Tjetër fushë studimi

26%

Jo ndonjë fushë specifike studimi

Boshllëqet e aftësive dhe potenciali për të mësuar

Deri në çfarë mase ju duhet të zhvilloni më tej nivelin tuaj të përgjithshëm të njohurive/aftësive për ta bërë më mirë punën tuaj?

48% e punonjësve shqiptarë me shumë* nevoja të paplotësuara të mësuarit

41%

Aftësi kompjuterike/IT

29%

Aftësitë sociale

18%

Aftësitë specifike të punës

18%

Aftësitë me shifrat

Burimi: Cedefop-ETF, Anketa Evropiane e Aftësive dhe Punës (2021/2022), të dhëna të përkohshme të ETF-së

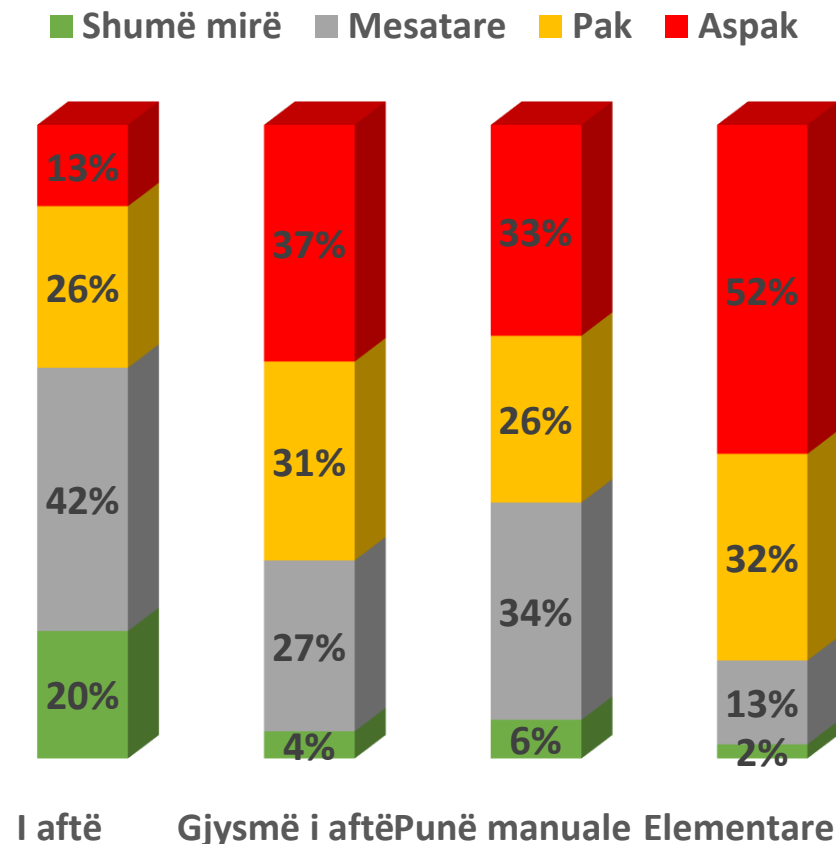
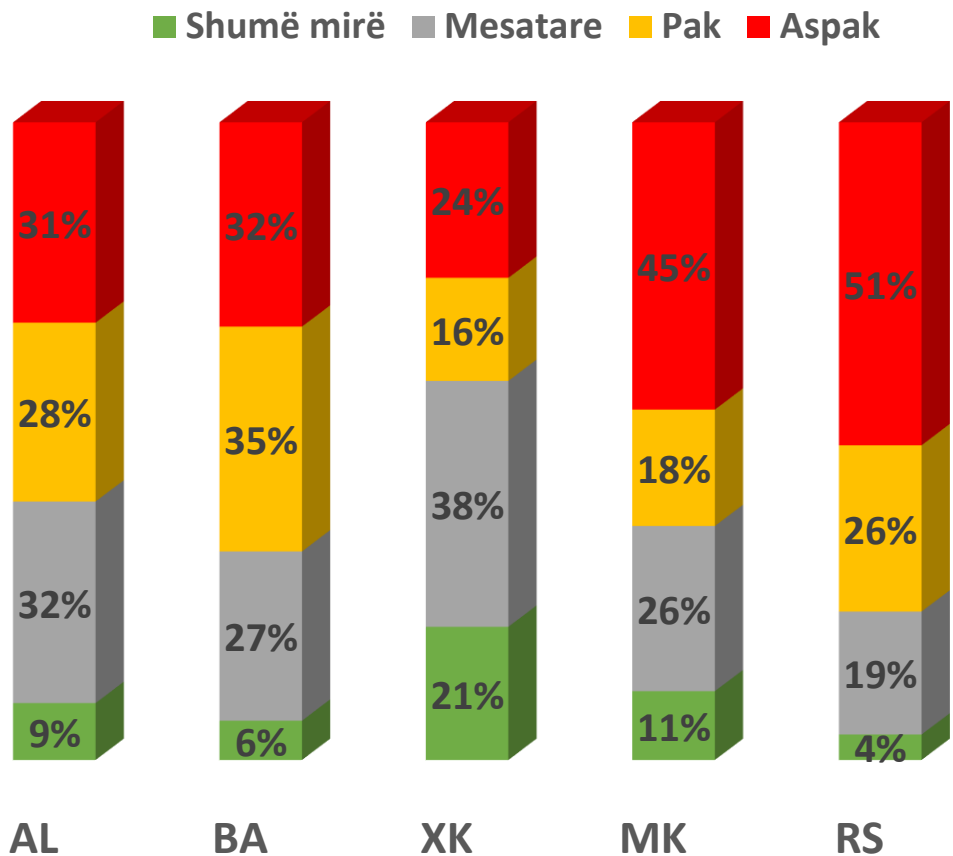
*Totali i atyre që raportojnë nevoja të paplotësuara në të mësuar në masë të madhe dhe mesatare
Shënim: Totalët mund të mos dalin plot 100 për shkak të atyre me status të panjohur/të paidentifikueshëm/pa përgjigje

Realitete të reja pune...

... megjithatë ndërgjegjësimit jo kudo njësoj

4 në 5 punonjës shqiptarë që bëjnë punë bazike nuk janë të vetëdijshëm për realitetet e reja në botën e punës

Deri në çfarë mase duhet të zhvilloni më tej aftësitë tuaja kompjuterike/IT për ta kryer edhe më mirë punën tuaj kryesore?

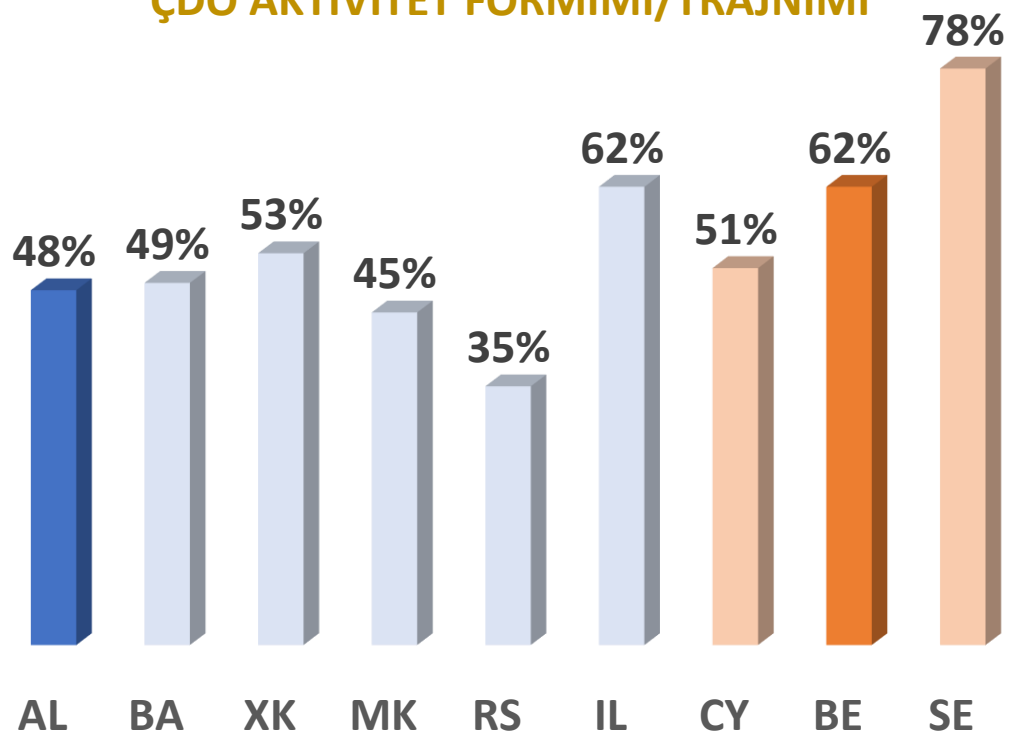

Investimi në aftësi

Ende pabarazi të konsiderueshme

Në 12 muajt e fundit, a keni marrë pjesë në ndonjë kurs/trajnim për të mësuar aftësi të reja në lidhje me punën ?

ÇDO AKTIVITET FORMIMI/TRAJNIMI

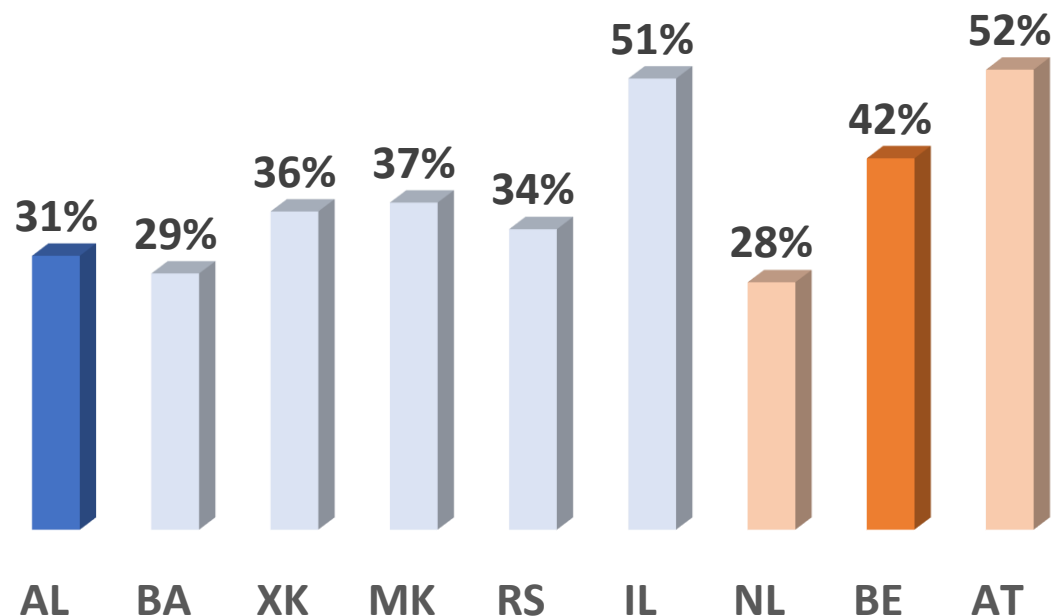

Angazhim i mirë në trajnime, por pabarazi të mëdha në intensitet/pjesëmarrje: shpesh, nuk angazhohen ata që kanë më shumë

nevojë

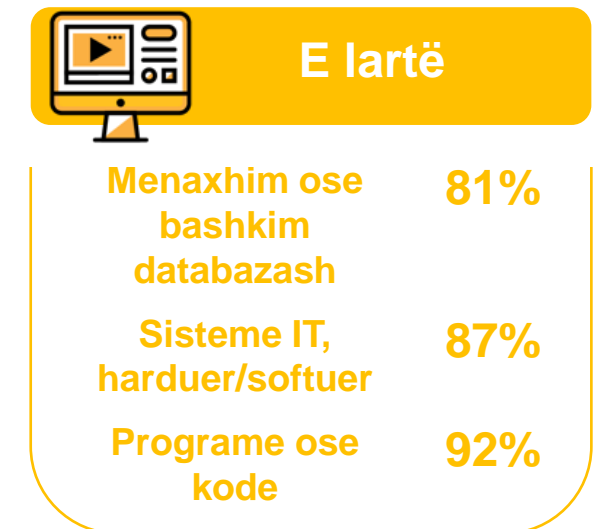
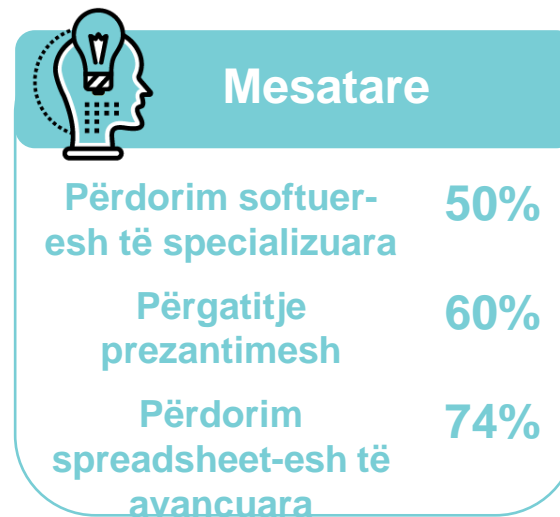
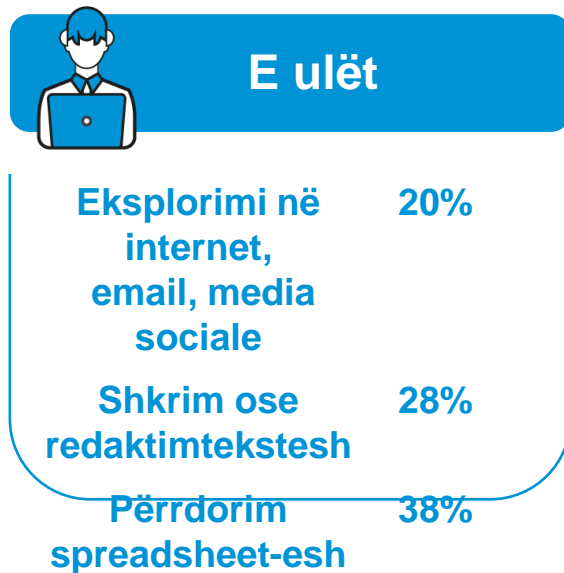
Dhe a është bërë të paktën një nga këto trajnime për të zhvilluar më tej aftësitë tuaja kompjuterike/IT të nevojshme për punën tuaj?

TRAJNIM PËR ZHVILLIMIN E AFTËSIVE DIXHITALE

Potenciali për përvetësim të aftësive dixhitale *mbetet shumë i madh, pavarësisht kërkesës modeste për aftësi dixhitale*

Indeksi i intensitetit të aftësive dixhitale Cedefop (vendet e BE+)

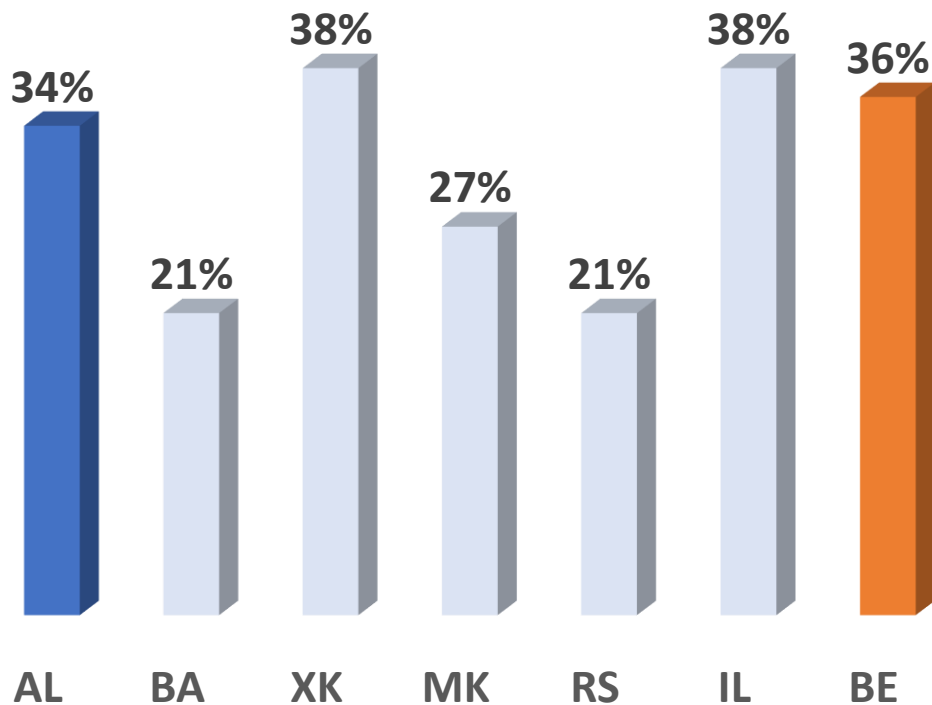

Kalimi në operim dixhital

Frikë apo fakt?

A mendoni se mund ta humbisni punën aktuale pasi puna që bëni ju sot do bëhet nga teknologjitë e reja dixhitale/kompjuterike?...

TRANZICIONI DIXHITAL: PASIGURIA E PUNËS

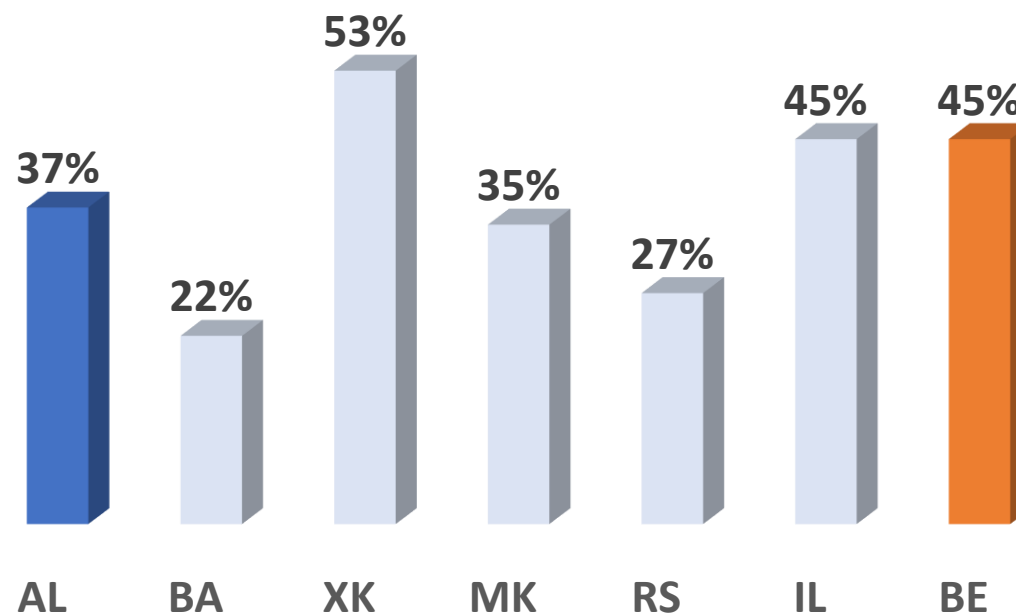

1/3 e punonjësve raportuan një pasiguri të lartë/të moderuar në punë, për 37% kjo lidhet me mungesën e aftësive dixhitale.

Pasiguria për vendin e punës nuk është uniforme, varet nga lloji i teknologjive dixhitale që përdoren

... dhe se teknologjitë e reja dixhitale/kompjuterike do të kenë nevojë edhe për aftësi/njohuri të reja që ju aktualisht nuk i keni?

PASIGURIA E PUNËS: MUNGESA E AFTËSIVE TË REJA DIXHITALE

Disa sugjerime për reflektim në të ardhmen

Dixhitalizimi mund të rrisë vërtet pasigurinë e punës
Veçanërisht përpunët manuale/punët rutinë, dhe jo aq shumë për punët jo rutinë

1/4 e punonjësve të BE-së mendojnë se teknologjia mund/do të kryejë (pjesërisht) detyrat që bëjnë ata sot

Punët e sotme (kërkesa e ulët për aftësi) mund të nxisë përdorimin jo sa duhet të aftësive
Për punëtorët që përdorin teknologji dixhitale bazike/nëse përdorin ndonjë aftësi të tillë => një hap^{i parë} drejt zëvendësimit të punëve të tyre
nga teknologjia dixhitale => hapi i radhës: tranzicioni dixhital mund të çojë në punë më pak shpërblyese

(Megjithë) boshllëqet e mëdha të aftësive dhe një angazhimi prapëseprapë të ulët në trajnime
Pabarazi të larta në intensitetin e trajnimeve/pjesëmarrjen në trajnime, shpesh ata që kanë më shumë nevojë janë ata që nuk trajnohen
Trajnimet për përmirësimin e aftësive dixhitale konsistojnë në mësimin e aftësive "bazike", janë modeste dhe nuk zgjasin mjaftueshëm

Dixhitalizimi shihet gjithashtu si risi, nuk shihet më si pengesë

Deri më tani, dixhitalizimi = potencial për të shkatërruar vendet e punës; në fakt, mund të çojë vërtet në humbjen e disa vendeve pune, mund të automatizojë disa pjesë pune të profesioneve të caktuara, por jo tërësisht të gjitha punët/profesionet

Të dhënat /provat e anketës ESJS përbëjnë një ndryshim të madh në mënyrën e të menduarit, duke i hapur rruaë një perspektive më të balancuar

**TO BE
CONTINUED...**

*Faleminderit për
pjesëmarrjen sot!
www.etf.europa.eu*